

Beleidsplan

passende onderwijsondersteuning

2018 – 2020

Onze naam is verbonden aan de apostel Andreas. Andreas, de broer van Petrus, was een visserman. De boot staat hiervoor symbool in ons logo.

VOORWOORD

Met ontzag voor het vele goede werk voor leerlingen die onderwijsondersteuning nodig hebben bied ik medewerkers, ouders en externe partners ons beleidsplan “passende onderwijsondersteuning” aan.

In dit beleidsplan treft de lezer allereerst de algemene beleidslijnen van de wetgeving passend onderwijs en van ons samenwerkingsverband aan. Vervolgens worden de visie en beleidsuitgangspunten van de Stichting Andreas College uiteengezet. De samenhang met het toetsingskader van de Onderwijsinspectie en de wijze waarop we dit plan evalueren worden beschreven. Tot slot wordt per school een nadere specificering gegeven.¹

Het is fijn om te constateren dat onze scholen veel werk verzetten om leerlingen die een extra steuntje in de rug nodig hebben, verder op weg helpen naar een diploma of een plek op de arbeidsmarkt.

Ik dank de vier coördinatoren onderwijsondersteuning die steeds meegedacht hebben bij de totstandkoming van dit beleidsplan.

Mr. Johan A. Stevens
Directeur – bestuurder

De Stichting Andreas College voor Christelijk Voortgezet Onderwijs te Katwijk e.o. is opgericht op 26 november 2015 en is gevestigd in de gemeente Katwijk. De stichting heeft ten doel de bevordering van het Protestants Christelijk voortgezet onderwijs.

Onder deze stichting vallen drie scholen:

- Limes (praktijkonderwijs);

Limes (Latijn voor ‘grens’) is de aanduiding van de grens van het toenmalige Romeinse Rijk. Die grens liep van Katwijk langs de Rijn en Donau naar de Zwarte Zee. De limes werd gevormd door een gordel van verdedigingstorens en uiterst praktisch ingerichte kampen. De grenspoort staat hiervoor symbool in ons logo.

- Vakcollege Rijnmond (vmbo basis-, kader- en gemengde leerweg);

Rijnmond is letterlijk afgeleid van de monding van de rivier de Rijn. Het zoete water gaat over in zout water door de sluis in de Watering in Katwijk. De sluis staat voor de overgang van kind naar jongvolwassene. De sluis staat daarnaast ook voor vakmanschap en techniek. De sluis staat hiervoor symbool in ons logo.

---

¹ Op de website van de scholen vindt de lezer uitgewerkte bijlagen en protocollen.

- Pieter Groen (vwo, havo en vmbo-theoretische leerweg (mavo)).

Pieter Willemsz Groen werd in 1808 in Katwijk geboren. Hij leed schipbreuk voor het eiland Tristan da Cunha en besloot er te blijven wonen. Later werd hij gouverneur van het eiland. Men noemde hem de “ongekroonde koning van Tristan da Cunha”.
De kroon als teken voor leiderschap staat hiervoor symbool in ons logo.

Algemene gegevens

Stichting Andreas College
Postbus 48
2220 AA Katwijk (ZH)
T 071 - 401 31 28
www.andreascollege.nl

scholen:

Pieter Groen
Helmbergweg 10
2221 SZ Katwijk (ZH)
T 071 – 402 42 01
www.pietergroen.nl

Vakcollege Rijnmond
Louise de Colignylaan 2
2224 VT Katwijk (ZH)
T 071 – 401 31 28
www.vakcollegerijnmond.nl

Limes Praktijkschool
Louise de Colignylaan 5
2224 VT Katwijk (ZH)
T 071 – 402 99 90
www.limes-katwijk.nl

NB

In dit beleidsplan kan als er ‘hij’ staat ook ‘zij’ gelezen worden.

Inhoudsopgave

	Voorwoord	2
1	Inleiding	5
2	Onderwijsvisie	8
3	Inrichting onderwijsondersteuning	10
4	Samenhang met het toezichtkader van de inspectie	16
5	Evaluatie, analyse en bijstelling	22
6	Pieter Groen	24
7	Limes Praktijkonderwijs	30
8	Vakcollege Rijnmond	33

Websites

Op de websites van de scholen treft de lezer alle bijlagen zoals genoemd in dit plan aan, met als titel "Bijlagen beleidsplan passende onderwijsondersteuning":

Incidentenregistratie

Verzuimregistratie en regionale verzuimkaart

Formulier Kort Actie Plan

Antipestprotocol/protocol sociale veiligheid

Handelingsgericht werken

Protocol medisch handelen

Kijkwijzer docenten

Pieter Groen: <http://pietergroen.nl/beleidsplan-onderwijsondersteuning/>

Vakcollege Rijnmond: <http://vakcollegerijnmond.nl/downloads/>

Limes Praktijkschool: <http://limes-katwijk.nl/downloads/>

1. Inleiding

In deze inleiding wordt het kader aangegeven van de wetgeving passend onderwijs² en ons samenwerkingsverband (SWV).

Passend onderwijs legt een zorgplicht bij scholen (formeel de schoolbesturen). Dat betekent dat zij er sinds 1 augustus 2014 voor verantwoordelijk zijn alle leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben een goede onderwijsplek te bieden. Daarvoor werken reguliere en speciale scholen samen in regionale samenwerkingsverbanden.

School heeft zorgplicht

De zorgplicht voor schoolbesturen (in de praktijk zijn dit de scholen) houdt in dat als ouders hun kind aanmelden en (het bestuur van) de school van opvatting is dat er sprake is van extra ondersteuning voor die leerling, de zorgplicht het schoolbestuur verplicht tot een traject.

Het traject kan uit twee richtingen bestaan:

1. de leerling wordt – nadat een passende oplossing met de ouders is besproken - ingeschreven in de eigen school en er wordt een ontwikkelingsperspectief opgesteld.
2. In overleg met de ouders wordt een andere school geadviseerd. Het bestuur dient te checken of de leerling welkom is op deze andere school (dit kan ook een school voor voortgezet speciaal onderwijs (VSO) of een praktijkschool zijn³).

Samenwerkingsverbanden van scholen in de regio

Om ervoor te zorgen dat alle kinderen een passende plek krijgen, hebben scholen regionale samenwerkingsverbanden gevormd. In het primair en het voortgezet onderwijs zijn in totaal 152 samenwerkingsverbanden opgericht (77 in het po en 75 in het vo). In deze samenwerkingsverbanden werken het regulier en speciaal onderwijs (cluster 3 en 4) samen. De scholen in het samenwerkingsverband maken afspraken over onder andere de begeleiding en ondersteuning die alle scholen in de regio kunnen bieden en over welke leerlingen een plek kunnen krijgen in het speciaal onderwijs. Ook maakt het samenwerkingsverband afspraken met de gemeenten in de regio over de inzet en afstemming met (jeugd)zorg.

Financiering extra ondersteuning

De samenwerkingsverbanden ontvangen geld voor extra ondersteuning. Dit wordt verdeeld op basis van de afspraken die in het samenwerkingsverband zijn gemaakt over de scholen. Zo is meer maatwerk mogelijk en kan het geld zo veel mogelijk worden gebruikt voor ondersteuning op de reguliere school en in de klas. Uit de middelen betaalt het samenwerkingsverband ook het voortgezet speciaal onderwijs (VSO) voor het aantal leerlingen dat vanuit samenwerkingsverband daar is ingeschreven.

Informatie Samenwerkingsverband V(S)O Duin- en Bollenstreek

Het Samenwerkingsverband V(S)O Duin- en Bollenstreek heeft in juni 2016 een ondersteuningsplan 2016 – 2020 gepubliceerd. Het ondersteuningsplan is een belangrijk document binnen de wetgeving passend onderwijs. In dit plan beschrijven de scholen en het samenwerkingsverband hoe zij invulling geven aan de ondersteuning die zij leerlingen bieden.

De belangrijkste doelstelling is dat alle leerlingen uit de regio Duin- en Bollenstreek zoveel als mogelijk op een passende onderwijsplek zitten.

In de eerste twee jaren van passend onderwijs lag het accent vooral op de invoering van vernieuwingen. In de jaren 2016 tot en met 2020 wil het Samenwerkingsverband V(S)O Duin- en Bollenstreek komen tot verdieping, verbreding en verankering van passend onderwijs op scholen.

Voor verdere informatie over basisondersteuning en extra ondersteuning verwijzen wij naar de website van het Samenwerkingsverband V(S)O Duin – en Bollenstreek.

---

² Voor meer informatie zie www.passendonderwijs.nl

³ Voor de toelating tot een VSO-school en een school voor praktijkonderwijs is een toelaatbaarheidsverklaring van het SWV nodig.

Hier treft u het ondersteuningsplan 2016-2020 aan.

<https://www.swvduinenbollenstreek.nl/over-ons/ondersteuningsplan/>

- **Doelen passend onderwijs**

De doelen van passend onderwijs moeten ervoor zorgen dat alle kinderen een passende onderwijsplek krijgen.

Duidelijkheid over toewijzing extra ondersteuning

Samenwerkingsverbanden leggen in hun ondersteuningsplan vast welke ondersteuning de scholen in het samenwerkingsverband bieden en welke leerlingen in aanmerking komen voor extra ondersteuning in het (voortgezet) speciaal onderwijs. De scholen geven in hun schoolondersteuningsprofiel aan wat zij kunnen doen om leerlingen een passende plek te bieden. Zo is duidelijk wat het ondersteuningsaanbod in de regio is. Ouders melden hun kind aan bij de school van hun voorkeur. Die school heeft vervolgens zorgplicht. Ouders hoeven niet meer zelf langs verschillende scholen om een plek voor hun kind te vinden.

Minder bureaucratie

Passend onderwijs leidt tot minder bureaucratie. Dus geen lange indicatieprocedures, wachtlijsten en gescheiden circuits van lichte en zware ondersteuning met aparte indicatietrajecten. Het samenwerkingsverband krijgt zowel de middelen voor lichte als voor zware ondersteuning. Die middelen kunnen ze flexibel inzetten. Vanzelfsprekend moet het samenwerkingsverband wel inzicht geven in de wijze waarop het die middelen besteedt.

Goede docenten voor de klas

Goed onderwijs en goede extra ondersteuning van een leerling in de klas valt of staat met de docent. Dat geldt ook voor passend onderwijs. De docent staat er niet alleen voor: hij werkt samen met het team, de school en het samenwerkingsverband. Met passend onderwijs wordt geïnvesteerd in opbrengstgericht werken voor alle leerlingen én in de verdere ontwikkeling van docenten.

Geen thuiszitters

Alle kinderen verdienen een plek in het onderwijs. De afgelopen jaren is gewerkt aan het terugdringen van de thuiszittersproblematiek, maar er zitten nog steeds kinderen onnodig thuis. Daarom is een belangrijk doel van passend onderwijs om het aantal thuiszitters nog verder terug te dringen: een zo passend mogelijk onderwijsprogramma voor alle leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben in het onderwijs.

Betere afstemming tussen onderwijs en zorg

De afstemming met gemeenten wordt steeds belangrijker. Gemeenten hebben nu al taken die van belang zijn voor het realiseren van passend onderwijs, zoals leerlingenvervoer, onderwijshuisvesting en leerplicht. Op 1 januari 2015 zijn daar jeugdhulp, bevordering van participatie en maatschappelijke ondersteuning bij gekomen.

Door goede afspraken te maken, kan ondersteuning vanuit de gedachte 'één kind, één plan' worden gerealiseerd en wordt versnippering voorkomen.

Omgaan met verschillen, het denken en handelen van de docent

Binnen een goed pedagogisch klimaat voelen alle leerlingen zich gezien, gekend en veilig bij de docent die de regie in handen heeft. Dit maakt activerende didactiek mogelijk. Omdat de docent een vaste lesstructuur hanteert ervaren alle leerlingen voorspelbaarheid en rust en leren zij omgaan met uitgestelde aandacht.

Dit is een voorwaarde om extra begeleiding en ondersteuning te organiseren, rekening houdend met verschillen tussen leerlingen.

Goed omgaan met verschillen tussen leerlingen en aansluiten bij extra onderwijsbehoeften van leerlingen die speciale begeleiding nodig hebben betekent, dat niet alleen de ondersteuningsbehoefte van de leerling gekend moet worden, maar ook die van de docent.

Dit betekent onder meer dat docenten geschoold zullen moeten worden in omgaan met verschillen in de klas.

- **Schoolondersteuningsprofiel**

De Wet Passend Onderwijs geeft aan dat iedere school een schoolondersteuningsprofiel (afgekort: het SOP) moet hebben. De school beschrijft hierin welke ondersteuning de school kan bieden en hoe deze ondersteuning georganiseerd is.

De school voldoet aan de basisondersteuning zoals die in het samenwerkingsverband is afgesproken.

Het SOP maakt duidelijk of en waarin de school zich specialiseert (de extra ondersteuning).

Het profiel wordt voor een periode van vier jaar vastgesteld door het bevoegd gezag.

De medezeggenschapsraad van de school heeft adviesrecht bij de vaststelling van het SOP.

Alle schoolondersteuningsprofielen van de scholen in het samenwerkingsverband zorgen samen voor een dekkend aanbod, zodat alle leerlingen passend onderwijs kunnen krijgen.

- **Geschillen en bezwaren**

Belanghebbenden kunnen op verschillende momenten bezwaar aantekenen bij het samenwerkingsverband en geschillen voorleggen aan twee nieuwe commissies. Dit betreft de Landelijke Bezwaar- en Adviescommissie en de Geschillencommissie Passend Onderwijs. Zie voor meer informatie www.onderwijsgeschillen.nl.

In het geval van een klacht vindt de lezer in de schoolgids van de scholen de manier waarop wordt omgegaan met klachten.

2. Visie op onderwijs en onderwijsondersteuning

Visie op onderwijs

Stichting Andreas College staat voor kwalitatief goed onderwijs waarin leerlingen vanuit een breed Protestants Christelijk perspectief hun eigen identiteit verder kunnen ontwikkelen in een complexe samenleving waarin verschillende culturele en levensbeschouwelijke stromingen bestaan. Wij willen als school uitstralen dat 'elk mens telt' en hier met onze leerlingen vorm aan geven doordat we persoonlijke aandacht, respect en zorgzaamheid voor elkaar hebben.

Onze onderlinge verbondenheid klinkt door in de gezamenlijk uitgedragen Protestants Christelijke overtuiging, de manier waarop wij in het leven willen staan en de daaraan verbonden gezamenlijke waarden. Deze waarden zijn richtinggevend voor de manier waarop wij een leer - en leefgemeenschap willen zijn. Hierdoor ontwikkelen wij onze eigen identiteit.

Vanuit dit Protestants Christelijk perspectief bestaat op onze scholen een grote diversiteit aan persoonlijke (geloofs-) overtuigingen. We zien deze diversiteit als meerwaarde en als inspiratiebron om leerlingen waarden als tolerantie en respect mee te geven. Een onlosmakelijk onderdeel van de ontwikkeling is het kunnen hanteren van de eigen identiteit in relatie tot die van anderen en het kunnen omgaan met verschillen.

“De school als trainingsveld voor het leven!”.

Visie op onderwijsondersteuning

Wij gaan uit van het principe dat de beste ondersteuning voor alle leerlingen begint met het aanbieden van goed onderwijs. Goed onderwijs appelleert aan elementen waar leerlingen affiniteit mee hebben. Alle activiteiten die met de leerlingen op school worden ontplooid, zijn bedoeld om bij te dragen aan de individuele ontwikkeling van de leerling. Daarbij wordt gestreefd naar een evenwichtige ontwikkeling in het gebied van de wil, het gebied van het gevoel en het gebied van het denken. Zo krijgen cognitieve en sociale vorming gelijkwaardige aandacht.

Hoewel de leerstof met het oog op de afsluiting van leertrajecten belangrijk is, is dat niet het enige. In onze visie op leren staan de ontwikkelingsmogelijkheden, die horen bij een bepaalde leeftijd, en de individuele mogelijkheden van leerlingen centraal.

De ontwikkeling van leerlingen stopt niet bij het beëindigen van de schoolloopbaan. In de vormgeving van het onderwijs willen wij daarbij aansluiten door de interesse en motivatie van leerlingen te koesteren en te bevorderen. Een open blik naar de samenleving en een schoolklimaat, dat veilig is en waarin kwaliteiten tot hun recht kunnen komen, zijn daarvoor van groot belang.

Idealen en interesses kunnen jonge mensen ontdekken wanneer zij in contact komen met veel verschillende vakken en disciplines. Door de relatie met de docent en zijn/haar enthousiasme en liefde voor het vak kan er een vonk overspringen en kunnen leerlingen zich bewust worden van de onbewust aanwezige idealen. Voor het schoolplan van onze scholen betekent dit dat leerlingen kennis maken met zoveel mogelijk aspecten van de maatschappij en de cultuur. Om die reden volgen de leerlingen een veelheid aan (praktijk)vakken.

Daarnaast is het van belang dat er een goede aansluiting is op het vervolgonderwijs en voor het praktijkonderwijs op de arbeidsmarkt of een entree opleiding van het MBO.

De school stelt zichzelf ten doel voor alle leerlingen een goede aansluiting te verzorgen op de vervolgstudie of arbeidsmarkt van hun keuze en hun mogelijkheden.

Dit vinden leerlingen terug in de accenten die wij bieden. Goed onderwijs maakt het leren aansprekend voor leerlingen zodat zij gemotiveerder zijn en gemakkelijker leren.

Goed onderwijs is ook gestructureerd onderwijs. Kernwoorden in onze lesinrichting zijn daarbij: orde, structuur en regelmaat.

Zelfstandiger worden en het vergroten van besef van eigenheid en autonomie zijn belangrijke ontwikkelingstaken van leerlingen.

Veiligheid is de basis van een pedagogisch didactisch klimaat dat door alle lagen van de school gedragen wordt. Veiligheid betekent dat je jezelf mag zijn en dat je de aandacht krijgt die je nodig hebt om je gunstig te kunnen ontwikkelen. Hoeveel en welke aandacht je nodig hebt is voor leerlingen verschillend. We stemmen daarom onze leerlingenbegeleiding en ondersteuning af door maatwerk te leveren, in het bijzonder in het praktijkonderwijs middels het Ontwikkelingsperspectief (OPP) en een Individueel Ontwikkelingsplan (IOP).

Indien een leerling (extra) ondersteuning nodig heeft zal dit altijd in goed overleg met de ouders/verzorgers plaatsvinden. De Stichting Andreas College is van opvatting dat de relatie school-ouders-leerling van groot belang is in het onderwijs en in de opvoeding.

Overgang PO-VO

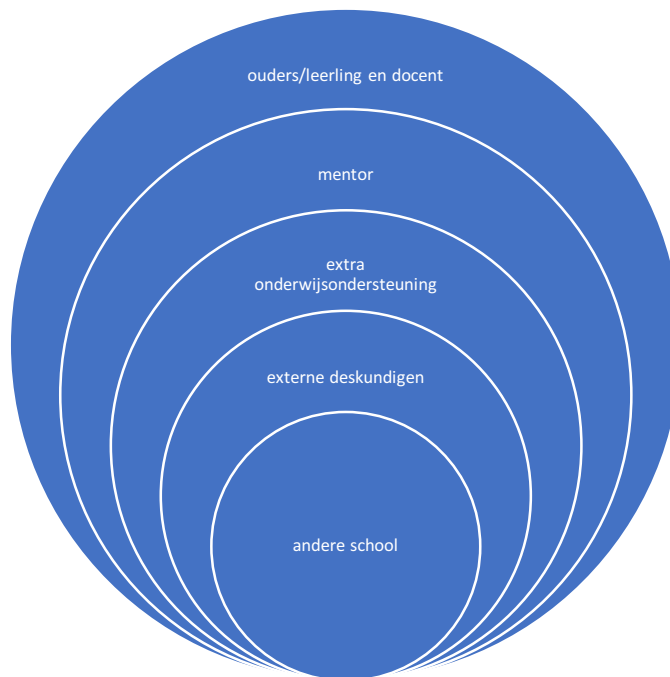
De doorlopende ondersteuningslijn van PO naar VO wordt gewaarborgd door het OKR (onderwijskundig rapport) en de warme overdracht die plaatsvindt aan het eind van de basisschoolperiode.

3. Inrichting ondersteuning⁴

We onderscheiden in dit 3^e hoofdstuk twee soorten ondersteuning, de interne en de externe ondersteuning.

De interne ondersteuning

Op alle scholen worden 5 fasen in de onderwijsondersteuning gehanteerd

Docent

De docent houdt zich bezig met de leerling op cognitief gebied in het vak en op het sociaal- emotionele vlak in de groep/klas. Hij signaleert problemen en zoekt samen met de leerling naar oplossingen. Hij geeft bijzonderheden op zowel sociaal-emotioneel als cognitief gebied door aan de mentor. De docent kan zich laten adviseren door de coördinator onderwijsondersteuning. Docenten werken handelingsgericht.

Mentor

In de organisatie van de onderwijsondersteuning neemt de mentor een belangrijke plaats in. Hij monitort de sociaal-emotionele en onderwijskundige ontwikkeling van de leerlingen. De mentor signaleert zelf en/of krijgt informatie van collega's of ouders/verzorgers. De mentor is de spil in de begeleiding van de leerling en vormt de schakel tussen school en thuis. Hij volgt de resultaten van de leerlingen uit zijn klas, houdt zicht op het ziekteverzuim van leerlingen, bespreekt

---

⁴ In veel gevallen vindt in het praktijkonderwijs de (extra) ondersteuning plaats in de klas. In de onderwerpen waar de lezer een sterretje aantreft is die vorm van ondersteuning geïntegreerd in de lessen. In het schema hierboven geldt dat voor docent (de eerste cirkel) in het praktijkonderwijs de mentor gelezen moet worden.

moelijkheden met de klas en probeert deze zoveel mogelijk op te lossen. De mentor is het eerste aanspreekpunt.

Bijzondere problemen worden eerst behandeld door de mentor, wanneer deze problemen echter zijn competentie overstijgen kan de mentor zich in eerste instantie laten adviseren door de coördinator onderwijsondersteuning.

Alle gesprekken en acties noteert de mentor in het leerlingvolgsysteem (SOM). Hiermee wordt het proces geborgd. In het mentoruur komen allerlei zaken aan de orde zoals: aanpak van het huiswerk, planning en de sfeer in de klas. Ook voor persoonlijke zaken kan de mentor een belangrijke gesprekspartner zijn.

Leerlingvolgsysteem

Het leerlingvolgsysteem (SOM) is een concreet hulpmiddel om op een systematische manier van alle leerlingen de ontwikkeling/ leervorderingen over langere periodes in kaart te brengen en daar consequenties aan te verbinden. Het stelt docenten in staat om vast te stellen of de ontwikkeling van de leerlingen op school naar wens verloopt. De ontwikkeling van alle leerlingen en de gegevens van de extra hulp aan leerlingen worden geregistreerd en vastgelegd om de voortgang te borgen.

De coördinatoren onderwijsondersteuning rapporteren binnen het leerlingvolgsysteem alle informatie die betrekking heeft op extra ondersteuning welke aan leerlingen geboden wordt.

Verzuimregistratie

De aanwezigheid van leerlingen wordt iedere dag nauwlettend gevolgd door de verzuim- coördinator. Als op school geen reden voor absentie bekend is, wordt contact opgenomen met de ouders.

Veelvuldig spijbelen, langdurige absentie en te laat komen wordt doorgaans met de ouders besproken door de coördinator onderwijsondersteuning (indien nodig samen met mentor en/of adjunct) en doorgegeven aan de leerplichtambtenaar.

De verzuimcoördinator zorgt ervoor, dat het management, mentoren en coördinatoren onderwijsondersteuning de juiste informatie ontvangen. (bijlage).

Hoog verzuim, ongeveer 10% afwezigheid van de gegeven lestijd, noemen we signaalverzuim. Wij hebben als school de plicht om dan samen met ouders en leerlingen te kijken hoe het komt dat een leerling zoveel verzuimt. Het kan ook zijn dat we als school ertoe besluiten om de Jeugdverpleegkundige/jeugdarts te betrekken bij leerlingen die veel verzuimen. Zij kunnen leerlingen en ouders helpen bij voorkomen van verzuim. Indien het verzuim meer dan 4 weken is wordt samen met de leerplichtambtenaar en in veel gevallen de jeugdzorg en het samenwerkingsverband een plan van aanpak opgesteld.

Zie ook de afspraken die in regionaal verband zijn gemaakt (bijlage)

Leerlingbespreking

Een aantal weken na de start van de cursus vindt een leerlingbespreking plaats. In deze bespreking worden alle leerlingen besproken en zorgt de mentor dat bijzonderheden rondom zijn leerlingen zichtbaar zijn voor de docenten (in het praktijkonderwijs is i.p.v. docenten de coördinator onderwijsondersteuning betrokken). Sommige leerlingen worden uitgebreider besproken en als dat nodig is kan er tijdens de vergadering een plan van aanpak worden gemaakt.

Coördinator onderwijsondersteuning

De coördinator onderwijsondersteuning draagt zorg voor het afstemmen van de ondersteuning op de hulpvraag van de leerling door te communiceren met alle betrokkenen, t.w. de leerling, de ouders, de mentor, interne en/of externe hulpverleners.

Ook ziet hij toe op het vastleggen van afspraken en het maken van het ontwikkelingsperspectief.

De coördinator beheert het dossier van de leerling. Verder draagt de coördinator onderwijsondersteuning zorg voor de deskundigheidsbevordering, coaching en ondersteuning van docenten en het ontwikkelen en initiëren van beleid t.a.v. de begeleiding van de leerling. Daarbij hoort ook het overleg met het Samenwerkingsverband Duin- en Bollenstreek.

De taak van de coördinator is het – direct of indirect - begeleiden van die leerlingen, voor wie de problematiek de spanwijdte van de mentor overstijgt.

Faalangstreductie*

Voor de wat onzekere en/of kwetsbare leerlingen die faalangstig zijn is er een training faalangstreductie te volgen.

Voor de leerlingen in het examenjaar, die meer gespannen zijn voor het examen (faalangstig), bestaat de mogelijkheid tot het volgen van een examenvreestraining in een kleine groep.

De term ZOP-trainer heeft inmiddels zijn intrede gedaan: zelfvertrouwen, ontspanning en positief denken. Op het Vakcollege wordt dit meer individueel ingevuld.

Studievaardigheden, planning, leren leren en huiswerkbegeleiding*

Hoe pak ik mijn huiswerk aan? Hoe kan ik wat ik leer beter onthouden? Hoe kan ik sneller lezen en beter onthouden? Hoe plan ik beter wat ik leren moet en hoe bouw ik het op? Hoe maak ik een mindmap?

De studiecoach stelt samen met de leerling een kort actieplan op om deze vaardigheden onder de knie te krijgen (bijlage).

Leerlingen die extra onderwijsondersteuning genieten kunnen ook gebruik maken van de huiswerkbegeleiding.

Dyslexiecoach*

De dyslexiecoach is er voor de begeleiding van de dyslectische leerlingen, verzorgt het dyslexieonderzoek en de voorbereiding daarvan. Hij bespreekt met hen (en incidenteel met de ouders) de compensatiemaatregelen en mogelijkheden. Hij voorziet de leerlingen van een faciliteitenpas en biedt hulp bij de examenvoorbereiding.

Daarnaast geeft de coach docenten concrete informatie over de aanpak van de dyslectische leerling in hun les. Indien noodzakelijk wordt de leerling doorverwezen. De coach coördineert ook het gebruik van Kurzweil.

NT2-specialist

In het schooljaar 2017/18 wil de Stichting Andreas College beschikken over een NT2-specialist. Deze taalspecialist biedt extra ondersteuning aan anderstalige leerlingen, te denken aan leerlingen die vanuit een ISK door zijn gestroomd naar één van de locaties.

Vertrouwenspersoon

Voor problemen van vertrouwelijke aard kunnen leerlingen bij een vertrouwenspersoon terecht.

Anti-pestcoördinator/ coördinator sociale veiligheid

Momenteel wordt per locatie een anti-pestcoördinator/coördinator sociale veiligheid aangewezen. In schooljaar 2017-2018 gaan zij met elkaar een scholing volgen en zullen zij zich buigen over een stichting breed anti-pestprotocol of protocol sociale veiligheid (bijlage).

Rots- en watertraining*

Stichting Andreas College werkt samen met het jongerenwerk in Katwijk (Welzijnswartier). In samenwerking met school organiseert het jongerenwerk verschillende keren per schooljaar een Rots- en watertraining. Tijdens de training wordt er gewerkt aan zelfbewustzijn, zelfvertrouwen, zelfreflectie, zelfbeheersing, basis zelfverdediging, communicatie en grenzen (eigen grenzen en die van een ander). In overleg met de jongeren worden de doelen van de training vastgesteld en de training wordt hierop aangepast. Op deze manier ontvangen de jongeren altijd een training op maat. Het minimaal aantal lessen is acht en afhankelijk van de gestelde doelen kan dit oplopen tot twintig.

Dyscalculie*

Leerlingen met ernstige rekenproblemen kunnen gebruik maken van de rekentoets ER (ernstige rekenproblemen). In voorkomende gevallen zal er met de leerling gekeken worden om een vakkenpakket samen te stellen waarin de risico's voldoende afgedekt zijn, zodat de leerling toch in staat gesteld wordt een diploma te behalen.

Arrangementen voorzieningen*

Het arrangementenlokaal is een plek waar leerlingen onder andere kunnen worden opgevangen wanneer zij een probleem hebben bij een docent. Het arrangementenlokaal is geen straflokaal. Het is een voorziening waar leerlingen leren omgaan met bepaalde problemen of valkuilen.

De problemen kunnen van zeer diverse aard zijn en de plannen van aanpak zullen dus ook navenant zijn.

Arrangementen zijn maatwerk. Leerlingen kunnen naar het arrangementen- lokaal als de docent en mentor problemen hebben gesignaleerd, samen met de leerling hebben gesproken en een plan van aanpak hebben gemaakt en er daarna geen verbetering optreedt. Het is de bedoeling dat leerling en docent met hulp een manier vinden om de lessen met goed gevolg te kunnen doorlopen.

Het arrangementenlokaal wordt tevens gebruikt voor leerlingen die om welke reden dan ook niet deel kunnen nemen aan lessen. Te denken valt hierbij aan psychische en sociaal-emotionele problemen. Het arrangement fungeert voor deze leerlingen als een time-out plek.

De externe ondersteuning

Centrum van jeugd en gezin (CJG) en Jeugd- en Gezinsteam (JGT)

In het CJG werken verschillende professionals, zoals jeugdartsen, jeugdverpleegkundigen, maatschappelijk werkers en pedagogen samen. Iedere medewerker heeft zijn/haar eigen specifieke deskundigheid en taken, maar ze werken allemaal samen ter ondersteuning van kinderen.

In het praktijkonderwijs is de functie van maatschappelijk werker opgenomen in de eigen formatie, waardoor dit een vorm van interne ondersteuning is.

De schoolmaatschappelijk werker (JGT'er) begeleidt in kortdurende trajecten leerlingen die problemen hebben in de thuissituatie en/of op sociaal-emotioneel gebied. Dit kan op verzoek van de coördinator onderwijsondersteuning/leerlingbegeleider, ouders/verzorgers en/of leerlingen. De JGT'ers voeren gesprekken met leerlingen om in samenwerking met school en ouder(s) een gesignaleerd probleem te inventariseren, op te lossen en/of de juiste hulpverlening te adviseren.

Jeugdgezondheidszorg (JGZ/GGD)

De jeugdverpleegkundige bezoekt de school voor het invullen van vragenformulieren en voor gesprekken met leerlingen (PGO), van wie de ouders/verzorgers toestemming hiervoor hebben verleend. Dit is een vervolg op de consulten voor zuigelingen en kleuters. Indien er opmerkelijke zaken zijn of vragen over risico-leerlingen, legt zij via de coördinator onderwijsondersteuning contact met de teamleider/adjunct en de mentor.

Zie ook hun betrokkenheid bij het verzuimbeleid. Verder kent de Stichting Andreas College een protocol medisch handelen (bijlage).

Er is op de scholen een structureel overleg met de JGZ.

Begeleiders Passend Onderwijs*

Docent, mentor en de coördinator onderwijsondersteuning kunnen zich laten adviseren door aan school verbonden externe specialisten, zoals een begeleider passend onderwijs.

Een begeleider passend onderwijs werkt onder andere via de methode 'Handelingsgericht werken' (bijlage) en kan handelingsgericht advies kan geven, eventueel na observatie van een leerling in de klas. De begeleiding kan vele vormen hebben: deze richt zich bijvoorbeeld op de leerling zelf, op het vergroten van de vaardigheden van de leerkracht of op het meedenken over de ondersteuningsstructuur op schoolniveau. In alle gevallen is er sprake van ondersteuning op maat.

Pluscoach*

Pluscoaching wordt ingezet om overbelaste jongeren te helpen bij het behalen van hun startkwalificatie.

Het is een vorm van ondersteuning voor jongeren met meervoudige problematiek, bijvoorbeeld gezinsproblemen, leerproblemen, gedragsproblemen, verslavingsproblemen of psychische problemen.

Het doel van de pluscoaching is de jongeren te ondersteunen, zodat de problemen afnemen of stoppen.

Jongerenwerkers Welzijnswartier

Zij bezoeken de school regelmatig tijdens de grote pauze om in contact te komen met jongeren en mogelijke signalen op te vangen onder leerlingen. Welzijnswartier verzorgt ook de Rots en Water trainingen.

Leerplichtambtenaar

De scholen werken samen met het Regionaal Bureau Leerplicht Holland Rijnland en heeft structureel overleg met hen.

Wijkagenten

De school werkt samen met Politie Hollands Midden.

Websites

Op de sites vindt de lezer de bijlagen bij downloads met als titel “Bijlagen beleidsplan passend onderwijs”.

Pieter Groen

<http://pietergroen.nl/downloads/>

Vakcollege Rijnmond

<http://vakcollegerijnmond.nl/downloads/>

Limes Praktijkschool

<http://limes-katwijk.nl/downloads/>

(Namen van medewerkers in de onderwijsondersteuning zijn opgenomen in de schoolgids.)

4. Samenhang met eisen inspectie

Algemeen

De wetgever kent 3 verplichte documenten die van belang zijn in het kader van de onderwijsondersteuning en die de lezer ook in het toezicht kader van de inspectie aantreft. Dit zijn, het schoolondersteuningsprofiel, het schoolplan en het ontwikkelingsperspectief.

In het **schoolondersteuningsprofiel** is vastgelegd welke voorzieningen zijn getroffen voor leerlingen die extra ondersteuning behoeven.

Het bevoegd gezag stelt ten minste eenmaal in de vier jaar het schoolondersteuningsprofiel vast.

De school heeft in het **schoolplan** beschreven op welke wijze het ondersteuningsprofiel wordt betrokken bij het onderwijskundig beleid en hoe het pedagogische en didactische beleid is vormgegeven en wordt uitgevoerd.

De school (formeel het bevoegd gezag) stelt na op overeenstemming gericht overleg met de ouders vast of een leerling extra ondersteuning nodig heeft.

Voor die leerlingen geldt de wettelijke verplichting om (binnen een termijn van 6 weken) een **ontwikkelingsperspectief** (OPP) vast te stellen en minimaal eens per jaar met de ouders te evalueren.

Op het handelingsdeel van dit OPP dienen ouders instemming te verlenen.

In het ontwikkelingsperspectief is informatie opgenomen over begeleiding die de leerling geboden wordt, in welke onderwijssoort in het voortgezet onderwijs de leerling naar verwachting het examen zal halen of een goede plek op de arbeidsmarkt (het zgn. uitstroomperspectief) en over de belemmerende en de bevorderende factoren die van invloed zijn op het onderwijs aan de leerling.

Inspectiekader

In deze paragraaf een overzicht van de elementen van het toezichtskader van de inspectie die van belang zijn voor een VO school en vervolgens de aparte onderdelen voor het praktijkonderwijs (PrO).

In het kader wordt het begrip **basiskwaliteit** gebruikt, men verstaat hieronder het volgende:

De samenleving moet erop kunnen vertrouwen dat leerlingen onderwijs volgen dat van voldoende kwaliteit is. We noemen dit basiskwaliteit. De norm voor basiskwaliteit is dat een bestuur en zijn scholen voldoen aan de deugdelijkheidseisen ten aanzien van de onderwijskwaliteit, de kwaliteitszorg en het financieel beheer zoals wij die in het waarderingskader hebben opgenomen.

Verder kent men ook de zgn. "eigen aspecten van kwaliteit".

Het kader kent de volgende opbouw:

KWALITEITSGEBIEDEN EN STANDAARDEN VO	
OP ONDERWIJSPROCES	
OP1	Aanbod
OP2	Zicht op ontwikkeling en begeleiding
OP3	Didactisch handelen
OP4	Extra ondersteuning
OP5	Onderwijstijd
OP6	Samenwerking
OP7	Praktijkvorming/stage
OP8	Toetsing en afsluiting
SK SCHOOLKLIMAAT	
SK1	Veiligheid
SK2	Pedagogisch klimaat
OR ONDERWIJSRESULTATEN	
OR1	Resultaten
OR2	Sociale en maatschappelijke competenties
OR3	Vervolgsucces
KA KWALITEITZORG EN AMBITIE	
KA1	Kwaliteitszorg
KA2	Kwaliteitscultuur
KA3	Verantwoording en dialoog
FB FINANCIËEL BEHEER	
FB1	Continuïteit
FB2	Doelmatigheid
FB3	Rechtmatigheid

Hierna volgen uit het kader de citaten die van toepassing zijn op de onderwijsondersteuning, eerst van het VMBO/AVO en vervolgens van het PrO.

Het voorbereidend middelbaar beroepsonderwijs en het algemeen vormend onderwijs

Aanbod

De inhoud van het onderwijsaanbod zijn afgestemd op verschillende leerbehoeften van leerlingen (art. 2, tweede lid, WVO). Dat houdt ook in dat het onderwijs dusdanig wordt ingericht dat er structureel en herkenbaar aandacht wordt besteed aan het bestrijden van achterstanden op alle gebieden waaronder rekenen en in het bijzonder in de beheersing van de Nederlandse taal (art. 6c WVO).

Een voorwaarde voor een ononderbroken voortgang in ontwikkeling van leerlingen is dat de school de inhoud aanbiedt in een logische opbouw, opklimmend in niveaus op een wijze die past bij de leeftijd van de leerlingen. **Het schoolplan** dient de uitwerking van de wettelijke opdrachten voor de uitgangspunten, doelstellingen en inhoud te bevatten (art. 24, tweede lid, onder a, WVO). Daaronder vallen de doelen van het onderwijs en de opbouw van het aanbod.

Zicht op ontwikkeling en begeleiding

Wanneer leerlingen niet genoeg lijken te profiteren van het onderwijs analyseert de school waar de ontwikkeling stagneert en wat mogelijke verklaringen hiervoor zijn. Vervolgens bepaalt zij wat er moet gebeuren om eventuele achterstanden bij leerlingen te verhelpen. De leerlingen krijgen daarmee de begeleiding die zij nodig hebben om beter het onderwijsprogramma te kunnen doorlopen. (Dat kan door speciale hulpprogramma's of individuele begeleiding, waarbij leerlingen buiten de les aanvullende begeleiding krijgen). Voor leerlingen die achterstanden hebben is het onderwijs zo ingericht dat op structurele en herkenbare wijze aandacht wordt besteed aan het bestrijden van die achterstanden. De school heeft de wijze waarop het onderwijs wordt afgestemd op de voortgang in de ontwikkeling van leerlingen in **het schoolplan** beschreven (art. 24, vierde lid, onder a, WVO).

Didactisch handelen

De leraren stemmen de instructies, begeleiding, opdrachten en onderwijstijd af op de behoeften van groepen en/of individuele leerlingen. De afstemming is zowel op ondersteuning als op uitdaging gericht, afhankelijk van de behoeften van leerlingen.

De school heeft haar beleid over het pedagogisch-didactisch handelen in **het schoolplan** geformuleerd (art. 24, tweede en derde lid, WVO).

Extra ondersteuning

Voor leerlingen die structureel een onderwijsaanbod nodig hebben op een ander niveau dan de leeftijdsgroep, biedt de school een passend onderwijsaanbod, ondersteuning en/of begeleiding, gebaseerd op de mogelijkheden van de desbetreffende leerlingen. Het aanbod, de ondersteuning en/of de begeleiding zijn gericht op een ononderbroken ontwikkeling van de leerling. De school evalueert periodiek of het aanbod het gewenste effect heeft en stelt de interventies zo nodig bij. De school heeft in **het schoolondersteuningsprofiel** vastgelegd wat zij onder extra ondersteuning verstaat en welke voorzieningen de school kan bieden in aanvulling op **het door het samenwerkingsverband omschreven niveau van basisondersteuning**. Voor de leerlingen die deze extra ondersteuning nodig hebben, legt de school in het ontwikkelingsperspectief vast hoe het onderwijs wordt afgestemd op de behoefte van de leerling.

In het schoolondersteuningsprofiel is vastgelegd welke voorzieningen zijn getroffen voor leerlingen die extra ondersteuning behoeven (art. 1 WVO). Het bevoegd gezag stelt ten minste eenmaal in de vier jaar het schoolondersteuningsprofiel vast (art. 17, zevende lid, WVO). De school heeft in **het schoolplan** beschreven op welke wijze het ondersteuningsprofiel wordt betrokken bij het onderwijskundig beleid (art. 24, tweede lid, WVO) Het bevoegd gezag stelt vervolgens na op overeenstemming gericht overleg met de ouders vast of een leerling extra ondersteuning nodig heeft (art. 26, eerste lid, WVO). Voor die leerlingen geldt de wettelijke verplichting om **een ontwikkelingsperspectief** vast te stellen en minimaal eens per jaar met de ouders te evalueren (art. 26, derde lid, WVO). In het ontwikkelingsperspectief is informatie

opgenomen over, de begeleiding die de leerling geboden wordt, in welke onderwijssoort in het voortgezet onderwijs de leerling naar verwachting het examen zal halen en over de belemmerende en de bevorderende factoren die van invloed zijn op het onderwijs aan de leerling. (art. 26, vijfde lid, WVO en art. 15c Inrichtingsbesluit WVO) Over het handelingsdeel van het ontwikkelingsperspectief dient overeenstemming met de ouders bereikt te worden.

Samenwerking

De school werkt samen met andere scholen voor voortgezet (speciaal) onderwijs in een samenwerkingsverband passend onderwijs. Voor leerlingen met een ondersteuningsbehoefte treedt de school in overleg met instanties als dat nodig is. Verder is er een effectief overleg met andere scholen in de gemeente en met de gemeente zelf over het bestrijden van onderwijsachterstanden bij leerlingen, het bevorderen van integratie en het voorkomen van segregatie en over inschrijvings- en toelatingsprocedures. De school voert de gemaakte afspraken uit. Voor leerlingen met extra ondersteuning werkt de school samen met het samenwerkingsverband passend onderwijs en partners in de zorg (art. 17a en 17b, WVO). Het samenwerkingsverband bestaat uit andere scholen voor voortgezet onderwijs en scholen voor voortgezet speciaal onderwijs. De invulling hiervan staat in **het ondersteuningsplan** van het SWV.

De wet gaat ervan uit dat scholen jaarlijks overleg voeren met elkaar en met de gemeente over het voorkomen van segregatie, het bevorderen van integratie en het bestrijden van achterstanden. De scholen voeren de gemaakte afspraken uit met de gemeente die zijn neergelegd in de lokale educatieve agenda (art. 118a WVO).

Veiligheid

De school zorgt voor de sociale, fysieke en psychische veiligheid van de leerlingen in en om de school gedurende de schooldag. Dit blijkt onder andere uit de beleving van de veiligheid en het welbevinden van de leerlingen op school. Dit school monitort dit tenminste jaarlijks. De school heeft een veiligheidsbeleid (beschreven in **het schoolplan of een ander document**) gericht op het voorkomen, afhandelen, registreren en evalueren van incidenten. Als de uitkomsten van de monitoring daartoe aanleiding geven, treft de school maatregelen om de situatie te verbeteren. De school heeft een persoon als aanspreekpunt als het gaat om pesten en voor coördinatie van het beleid tegen pesten. Schoolleiding en leraren voorkomen pesten, agressie en geweld in elke vorm en treden zo nodig snel en adequaat op. De uitingen van leerlingen en personeel zijn in lijn met de basiswaarden van de democratische rechtstaat. De wet bepaalt dat de school tenminste een veiligheidsbeleid (sociale, psychische en fysieke veiligheid) heeft beschreven en dat uitvoert. Het veiligheidsbeleid bestaat uit een samenhangende set van maatregelen gericht op preventie en op het afhandelen van incidenten, ingebed in het pedagogische beleid van de school en stevig verankerd in de dagelijkse praktijk (art. 3b WVO). In de memorie van toelichting bij de wetswijziging over sociale veiligheid op school, waarbij artikel 3b aan de WVO is toegevoegd' wordt onder 'sociale veiligheid' minimaal verstaan: een school is veilig als de psychische, sociale en fysieke veiligheid van leerlingen niet door handelingen van andere mensen wordt aangetast. De wet geeft aan dat de school de veiligheid van leerlingen monitort met **een instrument** dat een representatief en actueel beeld geeft (art. 3b, eerste lid, onder b, WVO). Een school kan pas goed beleid ten aanzien van sociale veiligheid voeren als zij inzicht heeft in de feitelijke en ervaren veiligheid en het welbevinden van de leerlingen. Voor ouders en leerlingen is het van belang dat ze **een laagdrempelig aanspreekpunt** hebben binnen de school, wanneer er sprake is van een situatie waarin gepest wordt. Daarom schrijft artikel 3b, eerste lid, onderdeel c, WVO voor dat iedere school de navolgende taken op school belegt bij een persoon:

- coördinatie van het beleid in het kader van het tegengaan van pesten op school;
- fungeren als aanspreekpunt in het kader van pesten.

Pedagogisch klimaat

Welke eigen opdracht heeft de school opgenomen in **het schoolplan** en (hoe) realiseert de school deze?

Te denken valt aan:

- gedragsregels voor leraren en leerlingen
- betrokkenheid leerlingen bij positief schoolklimaat
- voorbeeldgedrag door het personeel/team
- inrichten van oefensituaties om leerlingen te begeleiden bij de ontwikkeling van sociale en maatschappelijke competenties
- begeleiding leerlingen bij het waar mogelijk zelf oplossen van problemen en conflicten
- inrichting van het gebouw.

Het praktijkonderwijs

Het praktijkonderwijs (pro) kenmerkt zich door leerlingen met een extra ondersteuningsbehoefte. Zij hebben **een toelaatbaarheidsverklaring** voor het pro. In **het ontwikkelingsperspectief** staat per leerling beschreven welk (eind)perspectief nagestreefd wordt en op welke wijze het onderwijs aangepast wordt om dit doel te bereiken. De inhoud van het onderwijs wijkt af van het regulier aanbod. Het pro biedt leerlingen eindonderwijs; het leidt het op voor wonen, vrije tijd, burgerschap en arbeidsmarkt. De aanpassingen betreffen met name het waarderingskader en de normering; de werkwijze wijkt verder niet af. De aanpassingen in het waarderingskader betreffen de standaarden Aanbod, Zicht op ontwikkeling en begeleiding, Resultaten, Sociale en maatschappelijke competenties en Vervolgsucces. Het bieden van extra ondersteuning is een kerntaak van het pro. De inhoud van deze standaard is daarom samengevoegd met de standaard Zicht op ontwikkeling en begeleiding. Alle overige standaarden zijn ongewijzigd van toepassing, met uitzondering van de standaard Toetsing en Afsluiting. Deze standaard geldt niet voor het praktijkonderwijs.

Zicht op ontwikkeling en begeleiding

De school verzamelt vanaf binnenkomst systematisch informatie over de kennis en vaardigheden van haar leerlingen. De school vergelijkt deze informatie met de verwachte ontwikkeling. Deze informatie en vergelijking maken het mogelijk om het onderwijs af te stemmen op de onderwijsbehoeften van zowel groepen als individuele leerlingen. Voor alle leerlingen legt de school de doelen en begeleiding in een ontwikkelingsperspectief vast. De school heeft voor alle leerlingen interventies (zowel in aanbod als gericht op gedrag) gepland. Deze interventies zijn gericht op het (ontwikkelings)perspectief van de leerling en daarmee op een ononderbroken ontwikkeling. De school evalueert regelmatig (met ouders) of de ondersteuning en begeleiding het gewenste effect heeft. Wanneer leerlingen niet genoeg lijken te profiteren van het onderwijs gaat de school na waar de ontwikkeling stagneert en wat mogelijke verklaringen hiervoor zijn. Bovendien gaat zij na wat nodig is om achterstanden bij leerlingen te verhelpen.

De wet vraagt ook dat leerlingen in het praktijkonderwijs **een verantwoord ontwikkelingsperspectief** hebben, dat de school het onderwijs aan de leerling daarop afstemt, de uitkomsten daarvan periodiek evalueert (met de ouders) en bij afwijking het ontwikkelingsperspectief bijstelt (art. 17b, eerste lid en 26 WVO en art. 15c Inrichtingsbesluit WVO). De wet vraagt dat de vorderingen van de leerlingen op een deugdelijke manier worden gevolgd (art. 2, tweede lid, WVO). Dit waarborgt dat de school daadwerkelijk de ononderbroken ontwikkeling van leerlingen voor ogen kan hebben in het onderwijs en ook dat het onderwijs aansluit bij de verschillende leerbehoeften van leerlingen, bijvoorbeeld als uit de vorderingen blijkt dat de ontwikkeling stagneert.

Bij deze laatste groep leerlingen zoekt de school naar mogelijke verklaringen voor de stagnatie, zodat het onderwijs daarop kan worden aangepast (art. 2, tweede lid, WVO).

Verder stelt de wet (art. 6c WVO) dat de school zichtbaar en gestructureerd werkt aan de bestrijding van die achterstanden. Dit veronderstelt dat de school weet wie welke achterstanden heeft, en dat er (aanvullende) activiteiten zijn waarmee de achterstanden bestreden worden. De toelichting op artikel 6c van de WVO zegt hier het volgende over: "Het onderwijs wordt zodanig ingericht dat daarbij op structurele en herkenbare wijze aandacht wordt besteed aan het bestrijden van achterstanden in het bijzonder in de beheersing van de Nederlandse taal." Met 'op structurele wijze' willen we aangeven dat de aandacht voor het bestrijden van achterstanden nadrukkelijk ingebed moet zijn in en vervlochten met het onderwijs. 'Op herkenbare wijze' betekent dat die specifieke aandacht ook duidelijk moet blijken in de onderwijspraktijk, dus een 'gezicht' moet hebben. Onderwijsachterstanden beperken zich niet tot taalachterstanden. Ook in andere vakken kunnen kinderen achterstanden hebben of oplopen. Ook daarvoor dient aandacht te zijn.

5. Evaluatie, analyse en bijstelling

Aan het eind van elk schooljaar vindt een evaluatie plaats van dit beleidsplan. Daarbij wordt een analyse gemaakt hoe de beschrijvingen in dit plan in de praktijk van elke dag zijn verlopen.

Op basis van deze analyse zal het plan (eventueel tussentijds) bijgesteld worden.

Evaluatie onderdelen.

Doel	Aansluiten bij de mogelijkheden, motivatie en interesse van leerlingen.
Succesindicator	Leerlingen en ouders scoren minimaal een 7 in het tevredenheidsonderzoek op de onderdelen tevredenheid mentor en onderwijsondersteuning.
Evaluatie-instrumenten	Mentorgesprekken. Gesprekken met ouders. Tevredenheidsonderzoek (in leerjaar 1 en 3).
Beleidsinstrument	Uitvoering van een tevredenheidsonderzoek onder leerlingen en ouders.

Doel	Docenten werken handelingsgericht.
Succesindicator	Docenten scoren een voldoende bij lesbezoek op het onderdeel handelingsgericht werken.
Evaluatie-instrumenten	Het kunnen hanteren van een kijkwijzer (zie de bijlage voor een voorbeeld). Functionerings- en beoordelingsgesprekken.
Beleidsinstrument	Professionaliseringsplan.

Doel	Medewerkers gebruiken de protocollen die van belang zijn voor de onderwijsondersteuning.
Succesindicator	Adjuncten en teamleiders constateren dat medewerkers op de hoogte zijn en gebruik maken van de voornoemde protocollen.
Evaluatie-instrumenten	Functionerings- en beoordelingsgesprekken.

Beleidsinstrument	Beleidsplan onderwijsondersteuning.

Doel	De Andreas Stichting kent op de drie scholen geen – door het onderwijs veroorzaakte – thuiszitters.
Succesindicator	Het aantal thuiszitters bedraagt nul.
Evaluatie-instrumenten	Inventarisatie door het samenwerkingsverband.
Beleidsinstrument	Inventarisatie methodiek van het SWV.

Doel	Het zo goed mogelijk begeleiden van leerlingen met dyslexie en het bevorderen van het welbevinden.
Succesindicator	De doelen in het OPP zijn gehaald.
Evaluatie-instrumenten	Gesprekken met leerlingen De enquête voor ouders, leerlingen en docenten.
Beleidsinstrument	Enquête formulier.

Doel	Het zo veel mogelijk voorkomen en verminderen van pesten en het bevorderen van de sociale veiligheid.
Succesindicator	Leerlingen en ouders scoren minimaal een 7 in het tevredenheidsonderzoek op de onderdelen anti-pestgedrag en sociale veiligheid.
Evaluatie-instrumenten	Mentorgesprekken. Gesprekken met ouders. Tevredenheidsonderzoek (in leerjaar 1 en 3).
Beleidsinstrument	Enquête.

6. PIETER GROEN

Specifieke aanvullingen op hoofdstuk 3.

- **Algemene begeleiding**

1 Aanmelding en ontvangst

Leerlingen worden via de basisscholen aangemeld. Wanneer een leerling is aangemeld bij Pieter Groen, wordt de aanmelding beoordeeld door de toelatingscommissie. Ouders, leerling en basisschool ontvangen bericht over toelating en plaatsing. Pieter Groen besteedt veel aandacht aan een goede ontvangst van nieuwe leerlingen: Toegelaten leerlingen worden vóór de zomervakantie met hun ouders uitgenodigd voor een persoonlijk gesprek. De leerlingen maken daarnaast vóór het begin van het nieuwe schooljaar kennis met hun mentor en nieuwe klasgenoten. Het nieuwe schooljaar begint met introductiedagen, waarin een week lang kennis gemaakt wordt met elkaar, de mentor en de school.

2 Mentor

De mentor is voor ouders, leerlingen en docenten de eerst aan te spreken persoon en de spil in de begeleiding. Elke klas heeft een eigen mentor. Met vragen en bij problemen gaan leerlingen altijd eerst naar de mentor. Omdat goede begeleiding uiteraard contact tussen leerling en mentor vraagt (met name in de onderbouw), is er voor elke klas een afzonderlijk mentoruur. Hierin komen allerlei zaken aan de orde: het met elkaar omgaan, studievaardigheden, leren samenwerken en in de leerjaren twee en drie ook het leren kiezen van vakken en vervolgopleidingen. Ook in de hogere leerjaren hebben alle leerlingen een mentor. In de bovenbouw is het mentoraat in kleinere eenheden georganiseerd. Een mentor in de bovenbouw heeft rond de 15 leerlingen onder zich en begeleidt zijn mentorleerlingen op meer individuele basis.

kerntaken
<p>Groepsproces</p> <ul style="list-style-type: none"> -afspraken en regels maken met de groep (gedragscode, normbesef), veilig leerklimaat scheppen -communicatie met ouders over groepsproces en activiteiten d.m.v. nieuwsbrief via oudercontacten <p>Individueel</p> <ul style="list-style-type: none"> -op de hoogte zijn van persoonlijke omstandigheden van de mentorleerlingen d.m.v. overdracht ("begeleiding" in Somtoday), leerlingformulier en (kennismakings)gesprek -eerste aanspreekpunt voor leerling -eerste aanspreekpunt voor ouders -eerste aanspreekpunt voor docent (prestaties, gedrag, absentie) -hulp bij sociaal-emotionele problemen en in overleg met adjunct tijdige doorverwijzing naar zorgcoördinator <p>Absentie</p> <ul style="list-style-type: none"> -wekelijks absentiegedrag controleren -bij drie opeenvolgende dagen ziekte contact met ouders opnemen -communicatie bij (langdurig) zieke leerling tussen school en thuis <p>Resultaten</p> <ul style="list-style-type: none"> -wekelijks cijfers monitoren en, indien nodig, met leerling plan van aanpak maken (agenda-gebruik, tijdsbesteding, motivatie e.d.) -in gesprek met vakdocent en klas over groepsresultaten -bij slechte of aanhoudend matige scores (telefonisch) contact met ouders opnemen

Vergadering

- vertegenwoordiging van de leerling op (rapport-)vergaderingen
- overleg met mentoren van de afdeling (donderdagmiddag: jaarlaagoverleg of overleg onderwijsondersteuning)

Administratie

- opmerkingen op rapporthoes noteren (onderbouw)
- uitdelen en innemen formulieren, rapporten enz.
- contactmomenten in Somtoday mentordossier registreren
- notulen vergadering in Somtoday mentordossier

Contact adjunct

- communicatie/overleg met adjunct over te nemen en/of ondernomen acties (indien relevant)
- gesignaleerde conflictsituaties tussen leerling(en) en docenten aan adjunct melden

Somtoday

Per schooljaar maakt de (nieuwe) mentor één document aan onder *begeleiding* > *zorgvierkant* > *begeleidingsverslagen* met de naam "2016-2017 mentor XXX". In dit document worden alle relevante aantekeningen, met datum ervoor, namens de mentor opgenomen, beginnend bij de gegevens uit de overdracht en het kennismakingsgesprek (nieuwste items onderaan!).

Voorbereiding/begeleiding/aanwezigheid

- introductie
- kennismakingsavond ouders en overige ouderavonden van de klas-/jaarlaag
- aanwezig bij (voor-)vergaderingen van de jaarlaag/afdeling
- Sinterklaasviering met klas (onderbouw)
- kerstviering
- paasviering
- promotie/diploma-uitreiking
- (twee) groepsactiviteiten
- aanwezigheid bij schoolfeesten/avonden (muziek, pws, open podium) van de jaarlaag

klas 1

- aanwezigheid bij admisie (jun)
- intakegesprekken ouders en nieuwe brugklasleerlingen
- begeleiding brugklasintroductieweek
- mentorlessen
- move-uur (studievaardigheden, excellentieprogramma, steunles, ontwikkeling digitale competenties leerlingen)
- aanwezig bij uitstapjes/excursies

klas 2

- mentorlessen
- move-uur (studievaardigheden, excellentieprogramma, steunles, ontwikkeling digitale competenties leerlingen)
- aanwezig bij uitstapjes/excursies

klas 3

- mentorlessen
- profielkeuzebegeleiding

Klas 4
-LOB -verzorging maatwerk (steunlessen, planning, studietips)
Klas 5
-LOB -verzorging maatwerk (steunlessen, planning, studietips)
Klas 6
-LOB -verzorging maatwerk (steunlessen, planning, studietips)

3 Decaan

Begeleiding bij de profielkeuze in mavo, havo en vwo en bij de keuze van een vervolgopleiding of beroep is het voornaamste werkterrein van de decanen. De opleidingen mavo, havo en vwo hebben ieder een eigen decaan. Zij werken onderling nauw samen en met adjunct-directeuren en mentoren. De school heeft een zeer handige site voor keuzebegeleiding www.andreacollege.dedecaan.net

4 Adjunct-directeuren

De school kent 4 afdelingen, te weten: brugklassen en vanaf klas 2 de schooltypen mavo, havo en vwo. Alle afdelingen worden geleid door adjunct-directeuren. De adjunct-directeur van een laag is eindverantwoordelijk voor zijn/haar leerlingen. Samen met mentoren en de coördinator onderwijsondersteuning houdt hij/zij de leerlingen nauwlettend in de gaten. Wekelijks vindt er overleg plaats tussen de adjunct en de coördinator onderwijs. Tijdens dit overleg worden leerlingen met een extra ondersteuningsbehoefte besproken.

De adjunct is tevens verantwoordelijk voor het registreren van incidenten binnen school. Wanneer een leerling betrokken is bij een incident wordt hier melding van gemaakt binnen het leerlingvolgsysteem (bijlage).

Zij zijn verantwoordelijk voor het onderwijs en zorgen ervoor dat de begeleiding zo goed mogelijk verloopt.

5 Besprekingen

Driemaal per jaar vindt de rapportvergadering plaats, waarbij de studievoortgang in relatie tot de ontwikkeling van de leerling wordt besproken.

Niet alleen tijdens rapportvergaderingen maar ook door het jaar heen kunnen leerlingen opvallen door hun gedrag, prestaties en bijvoorbeeld afwezigheid. Hiervan kan door iedereen melding gedaan worden bij de mentor. De mentor kan de problemen met de leerling en zijn ouders bespreken en maakt een plan van aanpak. Bij aanhoudende problemen kan de mentor in samenspraak met de coördinator onderwijsondersteuning en eventueel de adjunct een overleg organiseren. Hier wordt getracht een beeld of karakterisering te geven en de ondersteuningsvraag van de leerling helder te krijgen.

6 Dyslexie

Dyslectische leerlingen krijgen met hun dyslexiepas extra aandacht en faciliteiten. Twee gecertificeerde dyslexiecoaches organiseren de hulp aan deze leerlingen.

Er zijn mogelijkheden voor een auditief omzettingsprogramma als Kurzweil. De school heeft een dyslexiebeleidsplan, dit is op te vragen bij de dyslexiecoaches.

7 Ondersteuning bij het leren

De mentor zal de leerlingen adviseren en trainen voor een juiste aanpak van het huiswerk en het studeren. Ook de vakdocenten zullen hierin bijdragen. Er is op onze locatie een huiswerkklas waar leerlingen die dat nodig hebben, kortere of langere tijd hun huiswerk maken. In de periode tussen de kerst- en de voorjaarsvakantie en in de laatste periode van het schooljaar krijgen brugklassers extra lessen in een vak(onderdeel) waar ze moeite mee hebben. Mocht dat nog niet voldoen, dan is er een mogelijkheid om studiehulp (bijles) of huiswerkbegeleiding in te roepen van externe organisaties. Er wordt samengewerkt met 'Studiekring' voor leerlingen die behoefte hebben aan extra ondersteuning bij het plannen en organiseren van huiswerk. Studiekring biedt tegen betaling huiswerkbegeleiding, bijles en diverse trainingen aan scholieren van alle niveaus.

- **Leerlingenondersteuning**

In geval van verwijzing door bijvoorbeeld de mentor, kan een leerling te maken krijgen met:

1 De coördinator onderwijsondersteuning

Deze coördineert alle hulp en ziet erop toe dat hulpvraag en hulpverlening op elkaar afgestemd worden. De coördinator onderwijsondersteuning voert tevens wekelijks overleg met de adjunct-directeuren. Daarnaast organiseert de coördinator onderwijsondersteuning tweewekelijks een overleg tussen de coördinator en de manager onderwijsondersteuning, het jongerenwerk, JGT, jeugdverpleegkundige en de begeleider passend onderwijs/gedragsspecialist. Vijf maal per jaar wordt daarnaast het onderwijsondersteuningsoverleg georganiseerd. Dit betreft een overleg waar adjunct, coördinator onderwijsondersteuning, jeugdverpleegkundige (GGD), leerplichtambtenaar en mentoren van een laag overleg hebben over leerlingen die wat gedrag, resultaten en afwezigheid opvallen. Ook hier geldt dat getracht wordt de ondersteuningsvraag van de leerling helder te krijgen. Vervolgens wordt met elkaar een plan met bijbehorende acties opgezet.

2 Externe zorg

Bij sociaal-emotionele problemen worden externe deskundigen ingeschakeld. Dat betreft de derde lijn die wordt gevormd door gespecialiseerde hulpverleners, zoals de jeugdarts/sociaal verpleegkundige, maatschappelijk werk, de JGZ, de jeugdhulpverlening, pluscoach en andere deskundigen.

3 Schoolmaatschappelijk werk

Op Pieter Groen werken we nauw samen met schoolmaatschappelijk werkers van het Centrum van Jeugd en Gezin (CJG). Het schoolmaatschappelijk werk wordt doorgaans ingezet om school, ouders en/of leerlingen te adviseren en/of door te verwijzen in geval van extra ondersteuning. Leerlingen kunnen via hun mentor, via de coördinator onderwijsondersteuning of zelf contact opnemen met het schoolmaatschappelijk werk. Ouders die een gesprek willen met het schoolmaatschappelijk werk, kunnen daarvoor via de coördinator onderwijsondersteuning een afspraak maken.

- **Notitie Hoogbegaafdheid**

Startfase

De gemeenschappelijke visie op onderwijs en ondersteuning doet recht aan verschillen en biedt ruimte voor de wijze waarop de ontwikkeling van (hoog)begaafde leerlingen vormgegeven kan worden.

Wij geven aan, dat

- alle activiteiten die met leerlingen worden ontplooid moeten bijdragen aan de individuele ontwikkeling van de leerling;
- ons onderwijs de interesse en motivatie van de leerling dient te bevorderen;
- onze ondersteuning gekenmerkt wordt door maatwerk.

Bij het vormgeven van onderwijs zijn de individuele mogelijkheden, behoeften en interesses van leerlingen uitgangspunt voor het bieden van passend onderwijs, waarbij een doorgaande lijn geborgd is.

Inventarisatiefase

Wat is de feitelijke praktijk op dit moment?

Stichting Andreas heeft op dit moment nog geen beleid ten aanzien van hoogbegaafdheid ontwikkeld.

Er is onvoldoende draagvlak om alle leerlingen, inclusief (hoog)begaafde leerlingen, onderwijs op maat te bieden.

Docenten weten niet wat verstaan wordt onder (hoog)begaafdheid, hebben als team geen praktische werkdefinitie over (hoog)begaafdheid, die gedeeld wordt door het hele team en waar ieder teamlid van op de hoogte is en hebben zich niet middels een studietraject of training verdiept in het thema (hoog)begaafdheid.

Er vinden dientengevolge ook geen bij- en nascholingen plaats op het gebied van (hoog)begaafdheid en er is (nog) geen stuurgroep ingesteld.

Het signaleren en vaststellen van onderwijsbehoeften moet nog de nodige aandacht krijgen (bijv. de kenmerken van specifieke leereigenschappen en de profielen van (hoog)begaafde leerlingen).

Ontwerpfase

Voor deze fase zijn enkele onderzoeksvragen geformuleerd:

1. Hoe omschrijven wij de doelgroep (wat verstaan wij onder hoogbegaafdheid)?
2. Hoe ziet de signalering en de diagnostiek er uit (overdracht PO, signalen ouders, extern onderzoek)?
3. Welke aanpassingen zijn nodig in de lesstof en welke talentprogramma's kunnen wij bieden (excellentie in ontwikkeling)?
4. Welke bijzondere ondersteuning is nodig?
5. Hoe ziet een eventueel actieplan eruit?

In de maanden januari en februari 2017 zijn enkele verkennende gesprekken gevoerd met twee externe adviseurs (AED en Onderwijs Advies).

De eerste actie wordt op korte termijn ondernomen naar aanleiding van bovenstaande onderzoeksvragen: door middel van een teamtraining zullen docenten zich verdiepen in het thema (hoog)begaafdheid.

De training moet opleveren dat men weet wat er verstaan wordt onder (hoog)begaafdheid, wat de kenmerken en specifieke leereigenschappen zijn van (hoog)begaafde leerlingen en welke profielen van (hoog)begaafde leerlingen er zijn.

Vervolg

De schoolontwikkeling ten aanzien van (hoog)begaafdheid zal in een later stadium de volgende fasen doorlopen:

- Voorbereidingsfase
- Afstemmingsfase
- Realisatiefase
- Evaluatiefase

7. LIMES

Specifieke aanvullingen op hoofdstuk 3.

Onderwijsondersteuningsvisie

Wij streven naar integratie van leerlingenondersteuning in het onderwijs ten einde de leerlingen zo optimaal mogelijk te laten profiteren van het onderwijsaanbod van de school en door passend onderwijs, de doelen van het praktijkonderwijs te laten behalen.

Samenwerking is binnen Limes praktijkonderwijs een uitgangspunt bij deze onderwijsondersteuning. Samenwerking en overleg over ondersteuningsbehoeften en mogelijkheden tussen de ondersteuners en de docenten.

De samenwerking en betrokkenheid van de leerling zelf en de ouders zijn daarbij ook zeer belangrijk in verband met de gedeelde verantwoordelijkheid en om te komen tot de gewenste positieve effecten.

Doorlopende onderwijsondersteuningslijn

De kennismakingsgesprekken bij start van de nieuwe schoolcarrière worden gehouden aan de hand van een OPP. Ouders en leerling geven hun inbreng en stellen hun ondersteuningsvragen op. Alle informatie wordt vastgelegd in het OPP van de leerling.

De doorlopende ondersteuningslijn binnen Limes wordt gewaarborgd door alle betrokkenen, waarbij de mentor en de onderwijsondersteuningscommissie leidend zijn.

Er vindt verslaglegging van acties en gebeurtenissen plaats binnen SOM en het OPP.

De leerling bespreekt 1 x per zes weken de korte termijndoelen van het IOP met de mentor.

Aan het eind van het schooljaar bespreekt de mentor het bijgestelde OPP met de leerling en de ouders.

De mentor "draagt de leerling over aan de volgende mentor aan de hand van het OPP.

Stagecoördinator en mentor verzorgen, in samenwerking met de coördinator onderwijsondersteuning de doorlopende ondersteuningslijn naar arbeid en doorstroomtraject.

Opzet van de onderwijsondersteuning voor leerlingen

Verschillende fases

We kunnen de leerlingenondersteuning zien in verschillende fases:

De leerlingondersteuning is een integraal onderdeel in de taak van elke mentor

Voor de leerling is de mentor op alle terreinen het eerste aanspreekpunt. De mentor geeft meerdere vakken aan de klas, naast deze vak begeleiding (op maat) en de sociaal-emotionele-communicatieve ontwikkeling, gaat het om aanleren van competenties door projecten, het stimuleren van dynamische processen bij groepsvorming, het creëren van een veilige leeromgeving en om het persoonlijk welbevinden.

De mentor is tevens eerste aanspreekpersoon voor ouders en overig personeel. De mentor is op de hoogte van de onderwijsbehoeften van de leerlingen vanuit de overdracht, het OPP, de leerlingbespreking en / of vanuit oudergesprekken.

Daarnaast is de inbreng van de leerling zelf hiervoor heel belangrijk, dit gebeurt tijdens de IOP /coaching gesprekken (en andere individuele gesprekken).

De mentor bespreekt de ontwikkeling van de leerlingen binnen de leerlingbespreking. Zowel didactisch-als sociaal-emotionele-communicatieve vaardigheden en gedrag komen hierbij aan de orde.

De leerlingbesprekingen vinden 4 keer per jaar plaats.

Coördinator onderwijsondersteuning, schoolmaatschappelijk werkende en mentor zijn de vaste deelnemers, anderen kunnen op verzoek aansluiten.

Maandelijks hebben de SMW, de RT-er en de COO leerlingoverleg met de praktijkdocenten.

De onderwijsondersteuningscommissie bestaat uit de COO, de SMW, de dyslexiespecialist /RT-er.

Aanvullende leerlingondersteuning

Indien de mentor in de leerlingbespreking aangeeft dat er voor een leerling/ groep handelingsverlegenheid is ontstaan en /of als de gewenste ondersteuning boven het reguliere onderwijsaanbod uitstijgt, kan er beroep gedaan worden op interne ondersteuningsexperts. Binnen Limes kan een beroep gedaan worden op de schoolmaatschappelijk werkende, de dyslexiecoach /specialist, De NT2 docent en de RT-er.

In eerste instantie zal gekeken worden naar ondersteuningsmogelijkheden binnen de groep, dus in het primaire proces.

Indien deze begeleiding niet effectief of passend is, kan dit meer op individuele basis plaatsvinden. Doelen van de leerlingondersteuning zijn enerzijds het kunnen behalen van het gestelde ontwikkelingsperspectief van de leerling en anderzijds de mentor (praktijkdocenten) de noodzakelijke tools te bieden om het onderwijs te kunnen optimaliseren.

Tussentijdse vragen rond onderwijsondersteuningsbehoeften kan de mentor natuurlijk met de COO bespreken.

Externe ondersteuning

Een beperkt aantal leerlingen zal naast de ondersteuning die intern geboden kan worden, gebaat zijn bij nog intensievere ondersteuning en zorg.

Deze zorg kan alleen extern geboden worden.

De COO schakelt hiervoor de betreffende instanties in / via gemeente.

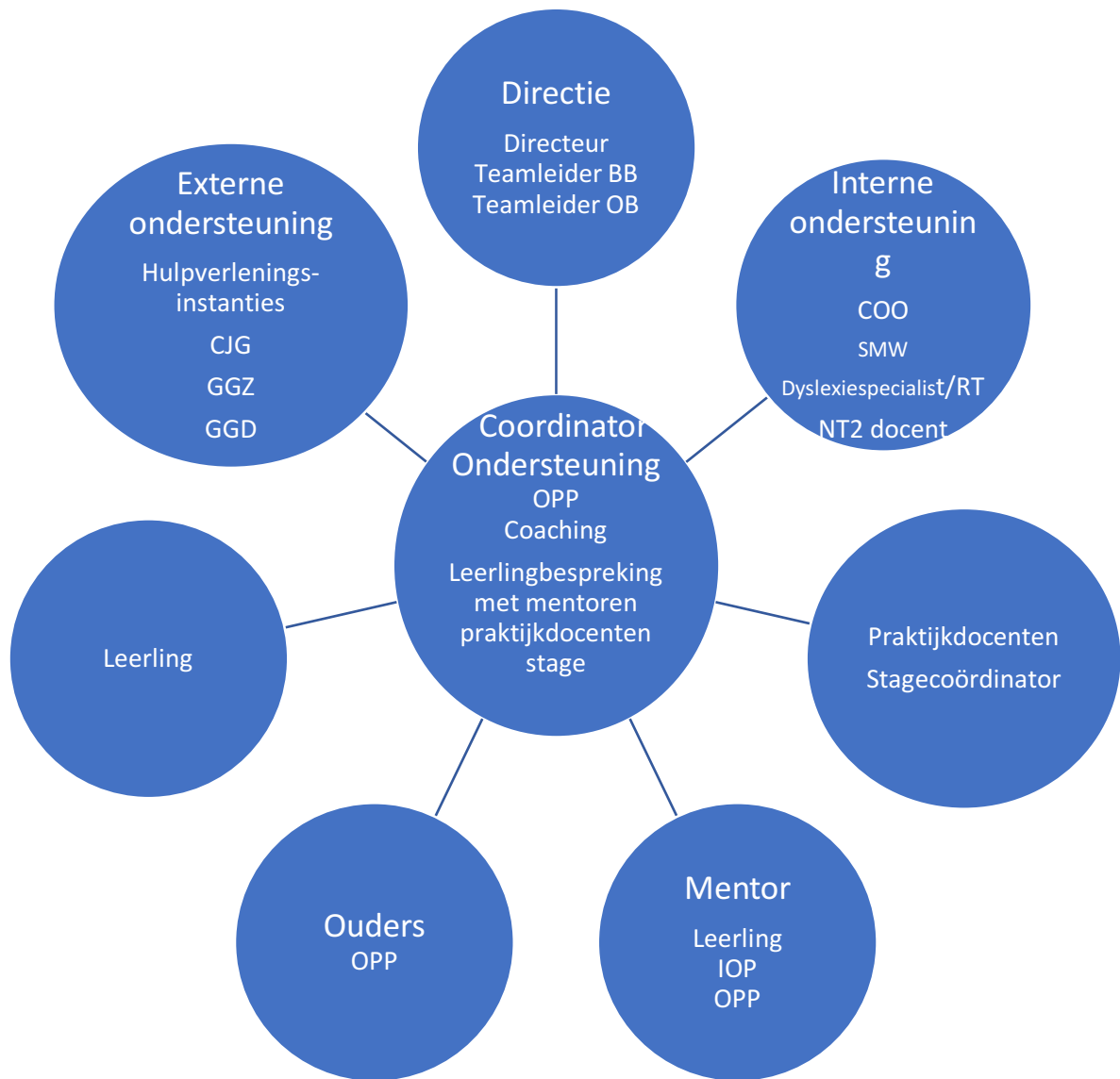
Vier keer per jaar hebben de COO, de SMW en de RT-er overleg met de leerplichtambtenaar en de jeugdarts.

Verwijzing buiten het praktijkonderwijs

Bij een zeer beperkt aantal leerlingen zal (tijdelijke) verwijzing naar een andere onderwijssoort nodig zijn of zal opvang en begeleiding in een andere vorm van onderwijssetting of voorziening noodzakelijk zijn.

Het Samenwerkingsverband speelt hierbij een grote rol.

In het schoolontwikkelingsprofiel heeft Limes aangegeven welke onderwijsondersteuningsmogelijkheden de school heeft en in het ondersteuningsplan van het SWV worden de voorzieningen / onderwijssettingen benoemd die er binnen het samenwerkingsverband zijn.

8. Vakcollege Rijnmond

Specifieke aanvullingen op hoofdstuk 3.

1 Basisondersteuning in de school

Uitgangspunt van de begeleiding van leerlingen is een gerichtheid op het toekomstperspectief van de leerling en het realiseren van de mogelijkheid voor de leerling om een VMBO diploma te halen op basisberoeps-, kaderberoeps-, of gemengde leerweg niveau. Onderwijsondersteuning start in de klas, in het dagelijkse contact tussen docent en leerling. Ook kan er als basispluondersteuning een specifieke ondersteuningsactiviteit voor een paar leerlingen of enkele uren georganiseerd worden. Daarnaast heeft de mentor een belangrijke rol. Hij houdt het overzicht over het functioneren en de ontwikkeling van de leerling en is contactpersoon voor leerling, ouders en collega's.

2 Leerling- en groepsbesprekingen

Binnen de school vinden leerling- en groepsbesprekingen plaats om met het docententeam tot een passende aanpak voor de leerlingen of de klas te komen. De mentor bespreekt zijn/haar klas 3 x (1e, 2e en 3e klassen) of 2 x (4e klassen) per jaar samen met de teamleider en de coördinator onderwijsondersteuning. De leerlingen worden één voor één doorgesproken en er worden afspraken gemaakt over nodige ondersteuning. De mentor consulteert vóór dit overleg de vakdocenten van de betreffende klas om na te gaan welke ondersteuning reeds geboden wordt of gewenst is. Deze informatie wordt genoteerd op het formulier leerlingoverleg. Naast de leerlingbesprekingen worden er cijferbesprekingen gehouden n.a.v. het tot stand komen van het rapport, waarbij alle docenten van de betreffende klas aanwezig zijn.

3 Inzet van deskundigen

Als de basisondersteuning van vakdocenten en mentoren niet meer kan voldoen aan de behoeften van een leerling kan er een beroep worden gedaan op het interne ondersteuningsteam. Dit bestaat uit de coördinator onderwijsondersteuning, de gedragspecialisten, jeugd- en gezinsteam medewerkers, de GGD jeugdverpleegkundige en evt. de dyslexiecoach. Elke 2 weken bespreekt dit team de leerlingen met (extra) onderwijsondersteuning of vragen over leerlingen om snel adequate oplossingen voorhanden te hebben. Ouders worden betrokken bij een mogelijke aanpak. Het team heeft ook nauwe contacten met Bureau Leerplicht en Jongerenwerk. Ook kan een ambulante begeleider ingezet worden. Als er sprake is van 'extra ondersteuning', dan wordt in overleg met ouders een ontwikkelingsperspectief (OPP) opgesteld, waarin staat welke onderwijsdoelen de leerling zal kunnen halen en hoe de ondersteuning vorm wordt gegeven. Dit OPP wordt regelmatig geëvalueerd met ouders, leerling, betreffende deskundige, mentor en coördinator onderwijsondersteuning en indien nodig aangepast. Het OPP wordt vastgelegd in het leerlingdossier.

4 Dyslexie

Dyslectische leerlingen krijgen met hun dyslexiepas extra aandacht en faciliteiten. Een gecertificeerde dyslexiecoach organiseert de hulp aan deze leerlingen. Er zijn mogelijkheden voor een auditief omzettingsprogramma als Kurzweil. De school heeft een dyslexiebeleidsplan, dit is op te vragen bij de dyslexiecoach.

5 Loket Passend Onderwijs

De school kan zich wenden tot het Samenwerkingsverband Duin- en Bollenstreek met vragen over ingewikkelde dossiers. Via Onderwijs Transparant kan een consult worden gedaan bij het Loket Passend Onderwijs (LPO). Het doel is dat na een dossieranalyse, er nagegaan wordt wat de mogelijkheden en voorwaarden zijn om de leerling passend te begeleiden, op welke onderwijsplek dat zou kunnen en welke partners daar eventueel bij betrokken zouden kunnen zijn.

6 Breedte- en diepteondersteuning

Wanneer uit de dossieranalyse blijkt dat voor de leerling de begeleiding niet meer binnen de ondersteuning van de school geboden kan worden, dan wordt er in overleg met het Loket Passend Onderwijs nagegaan met welk arrangement de leerling nog wel in de reguliere setting begeleid kan worden, dan wel of nader onderzoek en/of observatie nodig is of dat plaatsing in het VSO of in een ander traject moet worden overwogen.

Wie is verantwoordelijk?

1 Basisondersteuning in de klas door de VAKDOCENT.

De docent is verantwoordelijk voor de basisondersteuning in de klas. Dit omvat de volgende aspecten:

- geeft didactisch gedifferentieerd les aan leerlingen die extra begeleiding nodig hebben.
- realiseert een stimulerend pedagogisch klimaat.
- is goed in staat zo nodig extra begeleiding aan leerlingen te verlenen in de klassensituatie.
- is goed in staat tot het tijdig signaleren van extra onderwijs- en ondersteuningsbehoeften op eigen vakgebied.
- weet hoe hij/zij een beroep kan doen op de interne ondersteuningsstructuur, waardoor hij/zij in staat is eigen aandacht te begrenzen.
- kan goed omgaan met de meest voorkomende leer-, gedrags- en sociaal-emotionele problematiek.
- registreert informatie betreffende de ondersteuningsbehoefte voor een leerling die extra begeleiding nodig heeft in het leerlingvolgsysteem (SOM)
- communiceert interventies rondom ondersteuning van een leerling naar de mentor
- maakt problematiek rondom een leerling en de benodigde ondersteuning bespreekbaar bij de mentor die dit mee kan nemen in de leerlingbespreking.

2 Basisondersteuning in de klas door de MENTOR.

De mentor is verantwoordelijk voor de basisondersteuning in de mentorklas. Dit omvat de volgende aspecten:

- De mentor (en docent) draagt zorg voor aandacht voor sociale vaardigheden.
- draagt zorg voor aandacht aan loopbaanoriëntatie en begeleiding (LOB).
- is goed in staat tot het tijdig signaleren van extra onderwijs- en ondersteuningsbehoeften van de leerling uit de mentorklas

- houdt de betreffende docenten actief op de hoogte over leerlingen met extra ondersteuning en hun OPP/KAP via SOM en via de leerlingbespreking.
- informeert/overlegt met ouders betreffende leerlingen met extra ondersteuning.
- stelt, indien nodig, een kort actieplan (KAP) op voor een leerling die extra ondersteuning behoeft waarbij het de leerling betreft in de samenstelling ervan
- of stelt een KAP samen met andere docenten en bespreekt dit met de leerling
- evalueert het KAP samen met de leerling en koppelt resultaten terug naar ouders
- overlegt met teamleider, indien een leerling langdurige en/of structurele begeleiding nodig heeft
- indien de teamleider en coördinator onderwijsondersteuning bij langdurige Onderwijsondersteuning besluiten tot het opstellen van een ontwikkelingsperspectief (OPP), wordt dit opgestelde OPP samen met de ouders, leerling, mentor en coördinator onderwijsondersteuning doorgesproken voor goedkeuring/ondertekening
- is in staat tot het invullen van enkele onderdelen van het OPP
- evalueert het OPP samen met de coördinator onderwijsondersteuning en/of

- gedragsdeskundige/ambulant begeleider, de ouders en de leerling
- registreert informatie betreffende de ondersteuningsbehoefte voor een leerling die extra begeleiding nodig heeft (afspraken en communicatieverkeer) en effecten van interventies in het leerlingvolgsysteem (SOM)
  - Indien de onderwijsondersteuning voor een leerling niet meer verleend kan worden door de mentor, meldt de mentor de betreffende leerling bij de teamleider van de betreffende afdeling met een CC naar de coördinator onderwijsondersteuning.

3 Ondersteuning in de school door de TEAMLEIDER.

De teamleider is verantwoordelijk voor de basisondersteuning in de betreffende bouw. Dit omvat de volgende aspecten:

- controleert actief de met de mentoren gemaakte afspraken en interventies m.b.t. de leerlingbegeleiding
- signaleert en reageert op benodigde ondersteuning op de betreffende afdeling
- adviseert mentoren m.b.t. ondersteuning binnen de afdeling
- onderhoudt contacten met ouders m.b.t. ondersteuning binnen de afdeling
- verantwoordelijk voor het plaatsvinden van leerlingbesprekingen met mentor en Coördinator onderwijsondersteuning
- verantwoordelijk voor overleg met het team onderwijsondersteuning (coördinator onderwijsondersteuning en/of gedragsdeskundigen)
- brengt leerlingen die ondersteuning nodig hebben in bij de coördinator onderwijsondersteuning
- communicatie met coördinator onderwijsondersteuning/gedragsdeskundigen /RBL over ontwikkelingen rondom leerlingen met onderwijsondersteuning
- communicatie met ouders i.v.m. nieuwe afspraken of (tussen) evaluatiegesprekken
- controlerend in opstellen/uitvoeren/evalueren van een KAP of OPP
- controlerend in vastlegging van interventies en effectbeschrijving in SOM

4 Ondersteuning in de school door de COÖRDINATOR ONDERWIJSONDERSTEUNING.

De coördinator onderwijsondersteuning is verantwoordelijk voor de ondersteuning in de school die buiten de basisondersteuning valt. Dit omvat de volgende aspecten:

- samenstellen tijdens aanmelding van risicolijst leerlingen met onderwijsondersteuning
- onderhouden van en alert zijn op risicolijst leerlingen met onderwijsondersteuning
- samenstellen, onderhouden van en alert zijn op deze lijst
- inbrengen van leerlingen die ondersteuning nodig hebben bij team onderwijsondersteuning
- adviseren van docenten/mentoren met gerichte handelingstips
- overleg met teamleider en mentor waarin alle leerlingen op individuele basis besproken worden
- aanvragen van consulten bij Loket Passend Onderwijs
- aanvragen van arrangementen
- aanvragen van Toelaatbaarheidsverklaringen
- organisatie/communicatie rondom GGD-bezoek aan de school
- tussenpersoon voor contacten met JGT/GGD/GGZ/RBL/LPO etc. en de school
- aansturen en contacten met ambulante begeleiding
- aansturen van vraag voor ondersteuning vanuit de Jeugd- en Gezinsteams (JGT)
- 2 wekelijks overleg initiëren met team onderwijsondersteuning waarin leerlingen op individuele basis besproken worden
- controle op terugkoppeling JGT naar mentoren
- overleg met gedragsdeskundigen waarin zorgleerlingen op individuele basis besproken worden
- controle op terugkoppeling gedragsdeskundigen naar mentoren

- opstellen van OPP's, indien nodig samen met gedragsdeskundige
- controle op uitvoering/evaluatie (en afsluiting) OPP
- deelnemen in multidisciplinair overleg en voorzittend in geval van schoolinitiatief
- deelnemen in Andreas College Coördinatoren Onderwijsondersteuningsoverleg
- afstemming tussen vastgesteld beleid en uitvoeringen ervan met adjunct-directeur
- mede initiërend in ondersteuningsbeleid

5 Ondersteuning in de school door de GEDRAGSDESKUNDIGE (SEN-DESKUNDIGE)/ AMBULANT BEGELEIDER.

Verantwoordelijkheid omvat de volgende aspecten:

- (preventieve) observaties van leerlingen
- leerlingbegeleiding a.h.v. leerlinggesprekken/activiteiten
- terugkoppeling naar mentoren/coördinator onderwijsondersteuning/evt. teamleider/ouders
- ondersteuning mentoren/docenten met gerichte handelingstips
- indien nodig ondersteuning mentoren/docenten bij het opstellen van een KAP
- opstellen van OPP samen met coördinator onderwijsondersteuning
- advisering aan docententeams m.b.t. individuele casus
- advisering/voorlichting aan docententeams m.b.t. gedragsgerelateerde onderwerpen
- advisering aan coördinator onderwijsondersteuning m.b.t. individuele casus
- advisering aan teamleiders m.b.t. individuele casus
- signaalfunctie m.b.t. gedrag
- communicatie met mentoren over verloop KAP
- communicatie met mentoren over verloop OPP
- communicatie met ouders over verloop traject leerling

6 Ondersteuning in de school door het Jeugd- en gezinsteam (JGT):

Verantwoordelijkheid omvat de volgende aspecten.

- voert korte gesprekken met de door de coördinator onderwijsondersteuning doorverwezen leerling, waarna duidelijk is wat het probleem is, gewerkt is aan een oplossing
- * en de leerling zonder begeleiding verder kan
- * waar de leerling nog verdere begeleiding nodig heeft en/of doorverwezen wordt naar externe hulpverlening
- verantwoordelijk voor doorverwijzing en volgen als verdere begeleiding nodig is
- ondersteunt mentoren bij specifieke problematiek met gerichte handelingstips
- deelnemen aan overleg onderwijsondersteuning aangestuurd door de coördinator onderwijsondersteuning
- communiceert interventies met coördinator onderwijsondersteuning en mentor

7 Ondersteuning in de school door Gemeentelijke (Gemeenschappelijke, Gewestelijke Gezondheidsdienst (GGD):

Verantwoordelijkheid omvat de volgende aspecten.

- voert gezondheidsonderzoek uit onder alle leerlingen van het 1ste en het 3^e leerjaar
- bespreekt de daaruit voortgekomen zorg met de mentoren en/of coördinator Onderwijsondersteuning en doet evt. doorverwijzingen naar externe hulpverlening
- voert korte gesprekken met de door de coördinator onderwijsondersteuning doorverwezen leerling, waarna duidelijk is wat het probleem is, gewerkt is aan een oplossing

- * of de leerling zonder begeleiding verder kan
- * waar de leerling nog verdere begeleiding nodig heeft en/of doorverwezen wordt naar externe hulpverlening
- verantwoordelijk voor doorverwijzing en volgen als verdere begeleiding nodig is
- ondersteunt mentoren bij specifieke problematiek
- deelnemen aan overleg onderwijsondersteuning aangestuurd door de coördinator onderwijsondersteuning
- communiceert interventies met coördinator onderwijsondersteuning en mentor

Fasen in ondersteuningsstructuur

1 Mogelijke signalen

- Vraag van leerling om aanvullende ondersteuning
- Vraag van ouders om extra ondersteuning
- Vraag van docent om extra ondersteuning
- Vraag vanuit leerlingbespreking/mentor om extra ondersteuning
- Informatie uit basisschool
- Informatie uit intakegesprek
- Uitblijven van of terugval in leervorderingen
- Sociaal-emotioneel welbevinden
- Schoolvragenlijst
- Verzuimgegevens
- Gezondheid
- Opvallend gedrag
- Bijzondere, ingrijpende gebeurtenissen
- Wisseling van school

2 Aanmelden

- de mentor meldt de leerling en situatie/hulpvraag bij de teamleider (evt. n.a.v. een leerlingoverleg)
- de teamleider besluit tot aanmelding en meldt dit bij de coördinator onderwijsondersteuning
- de aanmelding geschiedt schriftelijk door de mentor via het aanmeldingsformulier (te verkrijgen bij coördinator onderwijsondersteuning) en mailt dit naar de coördinator onderwijsondersteuning. Op het aanmeldingsformulier wordt uitvoerig aangegeven om welke hulpvraag het gaat en welke hulp reeds geboden is.
- de teamleider heeft regulier overleg over betreffende leerling met de coördinator onderwijsondersteuning

3 Analyseren

- de coördinator onderwijsondersteuning bespreekt de leerling in overleg met AB/gedragsdeskundigen/JGT/GGD
- tijdens dit overleg wordt een conclusie tot een bepaalde interventie getrokken
- coördinator onderwijsondersteuning koppelt dit terug naar teamleider en mentor, die dit terugkoppelt naar ouders

4 Interventies

- interventies in het kader van studievordering en leerproces kunnen zijn:
begeleiding / extra hulp door vakdocent
begeleiding/gesprekken door mentor
huiswerkbegeleiding
- interventies in het kader van gedragsproblematiek kunnen zijn:
het ondersteunen van de mentor in de begeleiding van de leerling(of groep) door de gedragsdeskundige

het observeren van een leerling door de gedragsdeskundige
het begeleiden van een leerling met gesprekken door de gedragsdeskundige
het opstellen en uitvoeren van een KAP door mentor en/of gedragsdeskundige
het opstellen en uitvoeren van een OPP door mentor/gedragsdeskundige/ambulant begeleider
het plaatsen in een speciaal traject via het Loket Passend Onderwijs

-interventies in het kader van sociaal-emotionele problematiek kunnen zijn
het ondersteunen van de mentor in de begeleiding van de leerling door JGT of GGD
het hebben van korte gesprekken met JGT of GGD om problematiek vast te stellen, te ondersteunen en,
indien nodig, door te verwijzen naar bijv. GGZ, Kristal, Rots en Water training, LEF training, etc.

- interventies geschieden in nauw overleg met coördinator onderwijsondersteuning, mentor en ouders
- interventies worden vastgelegd in OPP/KAP
- acties in het kader van interventies worden door de coördinator onderwijsondersteuning bewaakt op basis van OPP/KAP en gemaakte afspraken
- interventies worden teruggekoppeld naar mentor. De mentor koppelt terug naar ouders.
- interventie (en het beëindigen ervan) worden vastgelegd in SOM
- de coördinator onderwijsondersteuning bewaakt het proces

5 Opstellen ontwikkelingsperspectief/ kort actie plan

- voor het Ontwikkelingsperspectief (OPP) of Kort Actie Plan (KAP) wordt een standaard format gebruikt (bijlage)
- * het KAP bevat de doelen, hoe er aan gewerkt wordt, hoe het resultaat gemeten wordt, wie daar verantwoordelijk voor is en het moment van evaluatie
- Het KAP wordt opgesteld door de mentor in overleg met de leerling, evt. geadviseerd door de gedragsdeskundige
- Het KAP wordt voor instemming besproken met ouders
- * Het OPP is een wettelijk verplicht instrument voor leerlingen van het VSO, het PrO en leerlingen die in school extra ondersteuning ontvangen en/of een ander uitstroomperspectief hebben. Het bevat algemene, psychologische, didactische en sociaal-emotionele informatie, bevorderende en belemmerende factoren, een overzicht van de reeds geboden ondersteuning, inbreng van leerling en ouders, ondersteuningsvragen, het ontwikkelingsperspectief, een handelingsdeel en evaluatiedata
- Het OPP wordt opgesteld door de coördinator onderwijsondersteuning en/of gedragsdeskundige in overleg met mentor en leerling, evt. geadviseerd door ambulant begeleider en op basis van de door de mentor vastgelegde dossiervorming
- Het OPP wordt voor instemming besproken met ouders en vervolgens ondertekend door leerling en ouders
- OPP / KAP wordt in papieren dossier en SOM bewaard.

Evaluatie

- na afloop van interventies wordt gekeken of de geboden hulp toereikend is
- OPP/KAP wordt afgesloten in overleg met de coördinator onderwijsondersteuning, mentor, ambulant begeleider/gedragsdeskundige, ouders en teamleider
- bij ontoereikende hulp of bij benodigde voortzetting van de hulp wordt het OPP/KAP aangepast en opnieuw ingezet, of er volgt een verwijzing